

GEMEENTEBESTUUR

ons kenmerk 1795699

team RGWLEV

behandelaar T.Braat

doorkiesnummer +31 77 3596194

e-mail t.braat@venlo.nl

onderwerp Aanwijzing gemeentelijk monument voormalige RK parochiekerk H. Johannes

Burgemeester en wethouders van de gemeente Venlo;

gezien het voorstel van 7 juni 2022;
gelet op de Erfgoedverordening Venlo 2021;
mede gelet op de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht;

overwegende, dat

- dat cultuurhistorisch erfgoed in hoge mate bijdraagt aan de identiteit, belevingswaarde en aantrekkingskracht van de gemeente Venlo;
- dat op 27 september 2017 door de gemeenteraad de beleidsnota "Venlo maakt van erfgoed erfgoed" is vastgesteld, waarbij doelstellingen zijn geformuleerd tot herijking van de gemeentelijke erfgoedlijst en aanwijzing van gemeentelijke monumenten;
- dat op basis van deze doelstellingen een inventarisatie heeft plaatsgevonden met betrekking tot de voormalige RK parochiekerk H. Johannes Bosco;
- dat hierbij, overeenkomstig de bepalingen van de "Erfgoedverordening Venlo 2021" de criteria schoonheid, betekenis voor de wetenschap en cultuurhistorische waarde zijn gehanteerd;
- dat, overeenkomstig het bepaalde in artikel 9.1 van de "Erfgoedverordening Venlo 2021", het voornemen tot aanwijzing van het genoemde object voor advies is voorgelegd aan de Adviescommissie Welstand en Erfgoed;
- dat de Adviescommissie Welstand en Erfgoed op 5 oktober 2021 heeft geadviseerd om over te gaan tot aanwijzing van de voormalige RK parochiekerk H. Johannes Bosco tot gemeentelijk monument;
- dat voor het object een redengevende omschrijving is vervaardigd, waarin naast een omschrijving van het object, tevens de motivatie voor aanwijzing is opgenomen;
- dat op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, publicatie van het voornemen tot aanwijzing heeft plaatsgevonden op 22 november 2021
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2021-418008.html>;
- dat het college van burgemeester en wethouders overeenkomstig de bepalingen in afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht belanghebbenden in de gelegenheid heeft gesteld om binnen 6 weken na bekendmaking zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbesluit kenbaar te maken;
- dat gedurende de gestelde termijn, lopende van 17 november 2021 tot 29 december 2021, geen zienswijzen zijn ingediend;

gehoord de Adviescommissie Welstand en Erfgoed op 5 oktober 2021;

postadres Postbus 3434

postcode 5902 RK Venlo

besluiten:

de voormalige RK parochiekerk H. Johannes Bosco, Johannes Boscostraat 2, 5915 BH Venlo, aan te wijzen tot gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 6.1 van de "Erfgoedverordening Venlo 2021", waarbij voor de motivatie van de aanwijzing wordt verwezen naar de waardestelling in de redengevende omschrijving die als bijlage aan dit besluit is toegevoegd en onlosmakelijk deel uit maakt van dit aanwijsbesluit.

Venlo, 7 juni 2022

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

de burgemeester

Twan Beurskens

Antoin Scholten

Redengevende Omschrijving

GEMEENTELIJK MONUMENT

Object	GM393
Naam	Rooms katholieke parochiekerk H. Joannes Bosco
Adres	Johannes Boscostraat 20 5915BH Venlo
BAG Id	0983100000002974
Kadastrale aanduiding	VLO00F2240
Bouwjaar	1955-1957
Architect	A.J.M. Rats en F.H. Stoks
Oorspronkelijke functie	Rooms Katholieke Parochiekerk
Huidige functie	Leegstaand
Datum aanwijzing	8 maart 2022

Algemeen

Geschiedenis

De rooms katholieke parochiekerk H. Joannes Bosco is in 1955-1957 gebouwd naar ontwerp van architect A.J.M. Rats (ontwerp) en architect F.H. Stoks (bestek en uitvoering). Het betrof de bouw van een kerkgebouw voor de nieuwe Don Boscoparochie die in 1950 was gesticht. Aanvankelijk werd een voormalige hulpkerk opnieuw in gebruik genomen. Deze staat nog steeds, enigszins verscholen, terzijde van een voetpad tussen de Johannes Boscostraat en de Leutherweg. Aannemer J. Coenders uit Arcen was verantwoordelijk voor de uitvoering van de definitieve kerk. De bouw liep veel vertraging op als gevolg van een strenge winter. De eerste steen werd op 9 september 1956 gelegd. De kerk werd op 8 december 1957 in gebruik genomen. Bouwpastoor was E.M. Gommans.

Beschrijving

Ligging en situering - Omdat parochies van oudsher in Venlo een belangrijke rol vervulden in het gemeenschapsleven, werd deze sociaal-maatschappelijke en religieus-organisatorische eenheid als structurerende maatstaf genomen in de vroeg naoorlogse stadsuitbreidingen. De grenzen van parochies en wijken vielen waar mogelijk samen. Ondanks de centrale ligging in de uitbreidingswijk Leutherberg is de omgeving van de kerk niet uitgegroeid tot een levendig wijkhart, vanwege de ligging aan een secundaire weg en de afstand tot de bestaande (winkel)voorzieningen aan de Kaldenkerkerweg en Leutherweg.

De vrijstaande en georiënteerde Joannes Boscokerk staat op een terras in een natuurlijke helling. Vanaf de Kapelaan Nausstraat voert een trap omhoog naar de hoofdingang van de kerk. Door de hoge ligging en de torens fungeert de kerk als landmark voor de wijk.

Exterieur - De vrijstaande en georiënteerde Joannes Boscokerk is van het basilicale type met een westwerk, een middenschip, iets lagere zijbeuken en een inpandig priesterkoor. De sacristie en een devotiekapel zijn aan de achterzijde gesitueerd. Vanwege de geringe hoogteverschillen en het ingebouwde karakter aan de achterzijde oogt het geheel als een zaalkerk. Het gedeelte van het middenschip en priesterkoor wordt overdekt door een langgerekt koepeldak met bitumen bedekking. De nok wordt gemarkeerd door een gemetselde dakruitertje met koperen pinakel, en smeedijzeren kruisen op de uiteinden.

Het koepeldak en de uivormige torenhelmen zorgen voor een oriëntaalse uitstraling. De overige onderdelen van de kerk hebben platte daken. De afwatering is weggewerkt in de gevels.

Gevels - In het gevelbeeld ligt de nadruk op gesloten en vlakke muurvelden van gele baksteen in wildverband. Aan de bovenzijde van de gevels is een decoratief fries met betonnen blokken aangebracht onder de betonnen daklijst. De gevels zijn verzwaard met lage, forse steunberen die voor plasticiteit zorgen. In de gesloten gevels zijn rechthoekige vensters in verschillende formaten als gaten uitgespaard. Opmerkelijk zijn de grote vierkante vensters met helder glas, geometrische onderverdeling en betonnen omlijsting in de voor- en zijgevels. De vrijwel onzichtbare lichtbeuk van het middenschip bestaat uit een laag bandvenster met helder glas.

De belangrijkste verbijzonderingen in het gevelbeeld zijn de voorgevel met de torens en de achtergevel met de sacristie en kapel. De voorgevel heeft een symmetrische opzet met een ingangspartij tussen twee torens en afgeschuinde zijden. De ingangspartij bestaat uit drie entrees met houten paneeldeuren. Het hekwerk voor de ingang is niet origineel. De torens aan weerszijden zijn vrijwel identiek: een zeshoekige, ongelede schacht met een uivormige koperen torenhelm waarop een smeedijzeren kruis. De geringe verwijding aan de top van de schacht wordt benadrukt door vlechtwerk en keperbogen. De rechter toren heeft bovendien een klokkenverdieping met rechthoekige betonnen galmgaten.

De achtergevel wordt gedomineerd door de sacristie en de devotiekapel. De sacristie ligt in het verlengde van het middenschip en de rechter zijbeuk, en heeft respectievelijk één en twee bouwlagen. De gevel heeft een regelmatige indeling in vensterassen. De rechthoekige glas-in-loodramen hebben betonnen lateien en gemetselde lekdorpels. De sacristie is toegankelijk via een dubbele paneel deur die tussen twee steunberen is gesitueerd. De devotiekapel tekent zich af door een wigvormige uitbouw in het verlengde van de linker zijbeuk. De kapel is toegankelijk via de sacristie en via een paneel deur die tussen twee steunberen in de zijgevel is gesitueerd.

Interieur - De ruimtelijke indeling bestaat achtereenvolgens uit een drieledig tochtportaal tussen torens, een middenschip met zijbeuken, een priesterkoor met zijkapel, een devotiekapel en een sacristie. Het interieur is uitgevoerd in schoonmetselwerk van rode baksteen in Vlaams verband. De graatgewelven boven het middenschip en het priesterkoor zijn gemetseld in gele baksteen. Zichtbare constructieve onderdelen als pijlers, pilasters, segmentbogen en dakplaten zijn uitgevoerd in beton en versierd met geometrische motieven. De vloer is belegd met eenvoudige vierkante tegels in een lichtgele kleur. Houten paneeldeuren verschaffen via drie tochtportalen toegang tot de kerk. Een wenteltrap in de rechter toren leidt naar de tribune voor het zangkoor en het orgel. De tribune ligt boven de tochtportalen, steekt flink uit en is voorzien van een balustrade. De ruimte onder de linker toren heeft een verdiepte vloer die verwijst naar de oorspronkelijke functie van doopkapel (later Theresiakapel).

De eigenlijke kerk heeft een omvang van vier en een halve travee. Door de ranke pijlers, het geringe hoogteverschil tussen het middenschip en de zijbeuken en het ruimtelijk samenvloeien van schip en priesterkoor oogt het geheel als een zaal. Het axiale bankenplan bestond uit twee brede vakken aan weerszijden van een middenpad in het middenschip en één vak in beide zijbeuken. Het middenschip en de zijbeuken worden van elkaar gescheiden door een segmentboogarcade. De achzijdige pijlers hebben gestileerde kapitelen en bewerkte imposts. Boven de arcade bevindt zich een lichtbeuk, bestaande uit een laag bandvenster van rechthoekige raampjes met helder glas. De kerk ontvangt meer licht via de grote vierkante ramen in de zijbeuken. De betonnen dakplaten van de zijbeuken hebben

ronde uitsparingen met vlakke koepelgewelven in gele baksteen. De daken rusten op gemetselde wandpijlers met betonnen pilasters.

Het middenschip vloeit ruimtelijk samen met het priesterkoor onder een gemetseld graatgewelf. Twee marmeren communiebanken markeerden de overgang naar het vier treden verhoogde priesterkoor. Het verwijderde altaar bestond uit een marmeren blad op twee gestileerde handen van beton, en was geplaatst op een verhoging van drie treden. Links en rechts van het altaar is in de achterwand een opening met segmentboog uitgespaard. De linker opening is afgesloten met een schuifwand en verschaft toegang tot de Don Boscokapel. De rechter opening is afgesloten door een smeedijzeren sierhek en verschaft toegang tot de sacristie. Het priesterkoor wordt geflankeerd door een Maria zijkapel (links) en een H. Jozef zijkapel (rechts).

Vanuit de linker zijbeuk is via een tochtportaal de Don Boscokapel cq. dagkapel bereikbaar. De oriëntatie van deze kapel is een kwartslag gedraaid ten opzichte van de kerk. De wigvormige uitstulping in de oostgevel herinnert aan de oorspronkelijke bedoeling om ook deze kapel te oriënteren. De kapel was een kleine zaalruimte met achter in een zangtribune, twee vakken houten kerkbanken aan weerszijden van een middenpad en een verhoogd koor met een natuurstenen altaar. Het plafond bestaat uit een combinatie van een koepelgewelf en een betonnen plafondplaat.

Waardering

Het object is cultuurhistorisch waardevol vanwege zijn historisch-ruimtelijke samenhang, architectuurhistorische, en / of architectonische waarden en/of (cultuur)historische waarden en meer in het bijzonder omdat:

Cultuurhistorische waarde

De H. Joannes Boscokerk is van cultuurhistorische waarde als herkenbare uitdrukking van de rooms katholieke identiteit van Venlo in het algemeen, en de devotie rond Johannes Bosco in het bijzonder. De religieuze manifestatie van getuigenis en devotie komt op monumentale wijze tot uitdrukking in de representatieve verschijningsvorm en de samengestelde hoofdvorm met twee torens. Daardoor én vanwege de verhoogde ligging is het kerkgebouw sterk aanwezig in het stadsbeeld. De Joannes Boscokerk is bovendien van belang voor de nederzettingsgeschiedenis als karakteristieke uitdrukking van de zogenaamde parochiegedachte, dat wil zeggen de parochie met een centrale kerk als uitgangspunt voor de vroeg naoorlogse uitbreidingswijken in de gemeente Venlo.

Cultuurhistorie

De H. Joannes Boscokerk is van cultuurhistorische waarde als herkenbare uitdrukking van de rooms katholieke identiteit van Venlo in het algemeen, en de devotie rond Johannes Bosco in het bijzonder. De religieuze manifestatie van getuigenis en devotie komt op monumentale wijze tot uitdrukking in de representatieve verschijningsvorm en de samengestelde hoofdvorm met twee torens. Daardoor én vanwege de verhoogde ligging is het kerkgebouw sterk aanwezig in het stadsbeeld. De Joannes Boscokerk is bovendien van belang voor de nederzettingsgeschiedenis als karakteristieke uitdrukking van de zogenaamde parochiegedachte, dat wil zeggen de parochie met een centrale kerk als uitgangspunt voor de vroeg naoorlogse uitbreidingswijken in de gemeente Venlo.

Vormgeving en architectonische waarden

De H. Joannes Boscokerk is van belang voor de lokale architectuurgeschiedenis als herkenbaar en gaaf voorbeeld van traditionalistische kerkarchitectuur uit de jaren vijftig van de twintigste eeuw.

Meer specifiek betreft het een vrije herinterpretatie van het eeuwenoude basilicale kerktype, uitgevoerd in een feestelijke baksteenarchitectuur met oriëntaalse invloeden. De Joannes Boscokerk is bovendien een goed voorbeeld van het fenomeen dat architecten in de wederopbouwperiode vrijwel uitsluitend kerken bouwden voor de eigen geloofsrichting. Het gebouw is representatief voor het traditionalistische werk van de architecten A.J. Rats en F.H. Stoks. Zij waren voor en na de oorlog bij de bouw van diverse kerken in Limburg betrokken. De ontwerpqualiteiten komen vooral tot uitdrukking in de wijze waarop de basilicale opzet is getransformeerd tot een zaal met vrij zicht op het altaar. Bovendien gaat de zichtbare en versierde betonconstructie harmonieus samen met het ambachtelijke metselwerk.

Stedenbouwkundige waarde

De H. Joannes Boscokerk manifesteert zich als een stedenbouwkundig accent in het hart van de overwegend vroeg naoorlogse wijk Leutherberg. Vooral de twee torens aan weerszijden van de hoofdentree zijn als *landmark* van grote betekenis voor het stadsbeeld. Het groene voorplein en de vrije, verhoogde ligging in het landschap dragen in belangrijke mate bij aan de waardige en monumentale uitstraling van de Joannes Boscokerk.

Bescherming

Exterieur en interieur van de op de bijgevoegde afbeelding aangegeven bouwmassa.

verantwoording

▪ Bronnen:

- Jacobs, A. en A.A. Wiekart, Kerken na 1940. Inventarisatie en waardenstelling kerkelijke bouwkunst na 1940, Roermond 2003 (www.kerkgebouwen-in-limburg.nl)
- *Gemeente Venlo: architectuur en stedenbouw 1940-1970*, stoa Ede, 22 augustus 2005

